

Komunikacja językowa, wspomagająca i alternatywna

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2024/2025
Wydział	Wydział Lekarsko-Stomatologiczny
Kierunek studiów	Logopedia ogólna i kliniczna
Dyscyplina wiodąca	(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)
Profil studiów	(ogólnoakademicki/praktyczny)
Poziom kształcenia	II stopnia
Forma studiów	stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Logopedii i Emisji Głosu, Centrum Logopedyczne IPS UW, 02-927 Warszawa, ul. Karowa 20
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr hab. Olga Jauer-Niworowska, prof. ucz.
Koordinator przedmiotu	dr hab. Olga Jauer-Niworowska, prof. ucz.; dr Kamila Potocka-Pirosz o.jauer-niworo@uw.edu.pl ; k.potocka@uw.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	dr hab. Olga Jauer-Niworowska, prof. UW o.jauer-niworo@uw.edu.pl
Prowadzący zajęcia	dr hab. Olga Jauer-Niworowska, prof. UW

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	II rok II stopnia, semestr III	Liczba punktów ECTS	3.00

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		
wykład (W)	30	1
seminarium (S)		
ćwiczenia (C)		
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	60	2

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Zapoznanie studentów ze specyfiką języka, jako systemu przekazu i odbioru komunikatu oraz form niesienia pomocy osobom pozbawionych umiejętności wykorzystania kanału fonicznego do przekazu treści informacji. Kurs pozwolić ma na świadomy wybór drogi komunikacji, jak również wstępnej weryfikacji efektywności wykorzystania pozawerbalnego sposobu komunikacji.
C2	
C3	

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	elementy procesu komunikacji (nadawca-odbiorca-komunikat) oraz różnice między komunikacją foniczną i niewerbalną
W2	pojęcie komunikacja alternatywna i wspomagająca (AAC)
W3	zasady wprowadzania wybranych systemów w procesie komunikacji z osobami niemówiącymi (np. Piktogramów, PCS, fonogestów, alfabetu Lorma, systemu Bliss)
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	omówić najważniejsze systemy AAC
U2	wykorzystać dostępne narzędzia do wspomagania i zastąpienia komunikacji werbalnej

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

U3	dokonywać diagnozy dzieci i dorosłych z zaburzeniami porozumiewania się oraz dostosować kanał komunikacyjny do ich potrzeb i możliwości
	programować terapię pacjentów z zaburzeniami porozumiewania się

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

K1	Indywidualizacji metod pracy z osobami niemówiącymi
K2	
K3	

5. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład	<p>Wyjaśnienie terminu komunikacja i charakterystyka elementów składowych – różnice między komunikacją werbalną i niewerbalną</p> <p>Wyjaśnienie znaczenia pojęcia „komunikacja wspomagająca i alternatywna” (AAC) – czym jest i komu służy? Charakterystyka użytkowników AAC jako grupy o zróżnicowanych potrzebach.</p> <p>Poznanie metod i środków wykorzystywanych w komunikacji alternatywnej i wspomagającej w edukacji i terapii osób z zaburzeniami porozumiewania się.</p> <p>Omówienie wybranych systemów komunikacyjnych: Makaton, Coghmo, fonogesty, język migowy i migany, daktylografia, piktogramy, symbole PCS, symbole PECS, symbole Bliss, alfabet Lorma.</p> <p>Wykorzystanie specjalistycznego sprzętu komputerowego. Komunikatory. Narzędzia high-tech.</p> <p>Kształtowanie umiejętności dokonywania diagnozy potrzeb i możliwości komunikacyjnych osób z zaburzeniami komunikowania się.</p> <p>Jak wprowadzać AAC. Planowanie terapii. (ilustracja materiałem filmowym)</p> <p>Rozwijanie świadomości indywidualizacji doboru metod komunikacji alternatywnej i wspomagającej do możliwości psychofizycznych pacjentów z zaburzeniami porozumiewania się.</p> <p>Kształtowanie postawy wrażliwości zawodowej zarówno w odniesieniu do osób z zaburzeniami porozumiewania się, jak i gotowości współpracy z ich rodziną oraz innymi specjalistami</p>	

6. LITERATURA

Obowiązkowa

1. J. J. Bleszyński (red.), Alternatywne i wspomagające metody komunikacji, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2006.
2. M. Grycman, A. Smyczek (red.), Wiem, czego chcę! Doświadczenia polskich terapeutów i użytkowników wspomagających sposobów porozumiewania się (AAC), Stowarzyszenie Mówić bez słów, Kraków 2004.
3. M. Grycman, Sprawdź, jak się porozumiewam, Stowarzyszenie Rehabilitacyjne Centrum Rozwoju Porozumiewania, Kraków 2009.
4. A. Lechowicz, Komputerowe wspomaganie procesu komunikacji niewerbalnej dzieci z wieloraką niepełnosprawnością, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2005.
5. A. Smyczek, B. Bolon, A. Bobińska-Domżał, J. Guzik, Twoje znaki, moje słowa i zabawa już gotowa! Projekt edukacyjny dla rodzin dzieci niepełnosprawnych niemówiących, używających komunikacji alternatywnej i wspomagającej, Stowarzyszenie Mówić bez słów, Kraków 2006.
6. S. Tetzchner, H. Martinsen (przeł. W. Loebel, A. Smyczek, A. Loebel-Wysocka, J. Gałka-Jadzewicz), Wprowadzenie do wspomagających i alternatywnych sposobów porozumiewania się, Wyd. Stowarzyszenie na Rzecz Propagowania Wspomagających

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

Sposobów Porozumiewania się „MÓWIĆ BEZ SŁÓW”, Warszawa 2002.
Artykuły i pozycje podawane na bieżąco.

Uzupełniająca

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
Np. A.W1, A.U1, K1	<i>Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.</i>	<i>Np. próg zaliczeniowy</i>
	Przedmiot kończy się pisemnym zaliczeniem w formie testu jednokrotnego i wielokrotnego wyboru z punktami ujemnymi za błędy	60%
	Obecność na wykładzie	Dopuszczalne są 2 nieobecności w semestrze

8. INFORMACJE DODATKOWE

(tu należy zamieścić informacje istotne z punktu widzenia nauczyciela niezawarte w pozostałej części sylabusu, w szczególności w oparciu o regulacje wynikające z § 26 ust. 1 i 2, § 27 ust. 3 oraz § 28 ust. 1 Regulaminu Studiów wskazanie liczby terminów zaliczeń przedmiotu, w tym zaliczeń dopuszczających do egzaminu, oraz np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich